

РИЗИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Смірнова Т.О., Малкуш Х.Ю.

Національний університет «Львівська політехніка»

Дослідження фінансової стійкості як економічної категорії належить до найважливіших проблем ринкової економіки, оскільки відсутність або низький рівень фінансової стійкості будь-якого суб'єкта господарювання призводить до його неплатоспроможності, а у кінцевому результаті – до банкрутства.

Діяльність страховика є доволі різноспрямованою, тому фінансова стійкість страховика залежить від значної кількості ризикуотворюючих факторів. В найбільш загальному вигляді фактори можна поділити на зовнішні та внутрішні. На прояви зовнішніх факторів страхова компанія не може впливати та змушена до них пристосовуватися. Зовнішні чинники поділяють на дві групи: чинники безпосереднього впливу, які швидко відображаються на рівні фінансової стійкості (наявність у портфелі різноманітних за величиною і ступенем страхових ризиків, законодавство, стан ринку страхових послуг, рівень конкуренції, рівень оподаткування); чинники опосередкованого впливу, які мають довготривалу дію на рівень фінансової стійкості (ситуація в країні, дії органів державного управління і місцевого самоуправління, форс-мажорні обставини). Що ж до внутрішніх факторів, то вони стосуються таких чинників, параметрів діяльності страхової компанії, які перебувають під її контролем (стратегія розвитку, принципи корпоративної культури і діяльності, фінансові ресурси і політика управління ними, маркетинг) [1, с.31].

Ризики, з якими має справу будь-яка страхова компанія, є різноманітними за характером і походженням, проте їх можна об'єднати в окремі групи (рис. 1.1).

Фінансова стійкість досягається наступними способами:

1) наявність статутного фонду, який має забезпечувати проведення планових видів діяльності і виконання зобов'язань, що приймаються ним за договорами страхування. Відповідно до ЗУ «Про страхування» розмір статутного фонду для компаній, які займаються страхуванням життя, має становити 1,5 млн. євро, для компаній, які займаються іншими видами страхування – 1 млн. євро [2];

2) страхові резерви, завдяки яким гарантується виконання зобов'язань, виникає можливість за рахунок інвестицій отримувати прибуток, поліпшувати фінансовий стан;

3) перестраховальними операціями (передачею надлишку відповідальності іншим страховикам);.

4) ступінь залучення страхової організації в інвестиційну діяльність. Успішна інвестиційна діяльність дозволяє використовувати частину доходу від неї для покриття негативного фінансового результату страхових операцій, який може бути спричинений як підвищеною збитковістю, так і конкуренцією на страховому ринку; завдяки участі в інвестиційній діяльності страховик може передавати частину прибутку страхувальникові; інвестиційний дохід є джерелом приросту власного капіталу, який у надзвичайних обставинах може використовуватися для покриття страхових зобов'язань;.

5) якість страхового портфеля (величина, стійкість, структура). Важливо досягти такого стану портфеля, щоб відношення договорів, які закінчуються, і новоукладених договорів, як мінімум, дорівнювало 1. Ця умова має поширюватися не тільки на кількість договорів, а й на суму внесків за ними на страхову суму, величину ризику і тривалість строку страхування. Фактичний обсяг страхового портфеля може змінити гарантію безпеки страхових операцій і фінансовий стан компанії: поліпшити, якщо портфель буде більшим, ніж прогнозувалося, і погіршити, якщо кількість укладених договорів буде меншою, ніж очікувалося;

б) склад і структура тарифної ставки. Від страхових тарифів залежить ефективність страхових відносин між страховиком і страхувальником, а також весь економічний добробут страхової компанії. Адже сам він формує страховий фонд для здійснення страхових виплат, який має обмежені джерела свого створення. Саме він забезпечує відшкодування витрат на фінансування превентивних заходів, на ведення страхової справи та отримання прибутку страховиком [3, с.37].

З викладеного випливає, що стійким можна вважати такий фінансовий стан страхової організації, на якому не позначаються різко чи катастрофічно погіршення показників зовнішнього чи внутрішнього середовища. Стійкість має місце тоді, коли після зміни якогось фактора стан страхової компанії відновлюється або поліпшується шляхом включення системи адекватного мобільного реагування. Якщо компанія є фінансово стійкою щодо якогось одного фактора, це не означає, що вона є такою самою щодо інших факторів. Найчастіше стійкість стосується одного, двох чи декількох факторів. Таким чином, чим більшим є число факторів, стосовно яких вона стійка, тим вищим буде ступінь її фінансової стійкості в цілому. Стійкий фінансовий стан забезпечується правильним регулюванням, прогнозуванням та управлінням.

Рисунок 1. Типологія ризиків, які властиві страховим компаніям

1. Александрова М. М. *Страховання [Текст] : навчальний посібник / М. М. Александрова. – К.: ЦУЛ, 2007. – 208 с.* 2. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 №85/96 – ВР [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: www.rada.gov.ua 3. Шірінян Л. В. *Комплексна оцінка фінансової стрійкості страхових компаній [Текст] / Л. Шірінян, А. Глуценко // Економіка України. – 2011. - №9. – С.31-38.*